

Oponentský posudek bakalářské práce Barbory Komárkové
Návrh na zařazení kultury neslyšících na prvním stupni základních škol pro sluchově
postižené

Téma bakalářské práce kol. Komárkové je u nás – nemýlím-li se – zpracováno poprvé – a to je samo o sobě cenné. Přitom se B. Komárková pustila do zpracování otázek nelehkých – a dovedu si navíc představit, že by se mohla setkat i s názorem, že „psát o kultuře neslyšících přece přísluší především neslyšícím samotným“. Diplomantce ale nejde pouze o výklad o kultuře neslyšících vůbec, ani o specifických rysech kultury neslyšících v Česku. Její práce chce napomoci tomu, aby se do výuky speciálních škol pro sluchově postižené děti zařadil soubor aktivit, které by umožnily (i dětem slyšících rodičů) do kultury neslyšících postupně vrůstat. I v tom vidí autorka možnost naplnění základních potřeb neslyšících dětí (totožných s potřebami každého dítěte) – naplnění potřeby náležité stimulace a podnětů, potřeby smysluplného světa, pocitu životní jistoty, pozitivní identity, potřeby otevřené budoucnosti.

Rozumně zasazuje diplomantka kulturu neslyšících do širších souvislostí kultur od naší, většinové, nějak odlišných – a v celé práci zdůrazňuje respekt k „jinakosti“.

Výklad vede autorka (většinou) jasně a srozumitelně, někdy by ale čtenář čekal větší explicitnost vyjádření. Prosím tedy autorku, aby se při obhajobě laskavě vyjádřila k několika otázkám / námětům / připomínkám:

Odkud čerpá autorka informaci o „opatrnosti“ českých neslyšících při užívání českého znakového jazyka? (s. 20) – a na základě jakého výzkumu konstatuje, že v komiksech neslyšících dětí převažuje svět slyšících? (s. 24).

Mohla by autorka laskavě explicitně uvést, které vrozené negativní vlastnosti (viz s. 46) zmiňují ve své knížce Vágnerová a kol.?

Jak děti znázorní své „jméno pomocí barev“? (s. 61)

Jak souvisí vtipy uvedené na s. 24 s nevýhodami neslyšících „ve slyšícím světě, ve kterém se vyskytuje mnoho zvukových podnětů“?

Jaký materiál (který by jednoduchým a dostupným způsobem zaznamenal kulturu – českých? - neslyšících a bylo ho možné vidět v domácím prostředí) existuje v České republice? (s. 32)

Je pozdrav „dvěma polibky na tvář“ opravdu charakteristický „pouze pro kulturu neslyšících“? (s. 31-32)

Používají opravdu (všechny) moderátorské dvojice TKN (viz s. 34) znakový jazyk?

Bylo by možné zpřesnit onen „omezený počet“ tříd, v nichž se užívá bilingválně-bikulturní přístup? Kolik jich je – a které to jsou? (s. 49)

Je (viz s. 55) skutečně zařazování kultury neslyšících do aktivit s jinými primárními cíli „mimovolné“?

K tomuto oddílu ještě jednu otázku: Průchův text je (v originále) opravdu v takové podobě, v které (s. 12) je v bakalářské práci citován?

Možná některé z výše uvedených otázek částečně souvisí i se stavem zpracování BP. Bohužel se v ní objevuje poměrně hodně chyb – hlavně typografických, pravopisných, také ale jiných (např. v užívání zvrtných přivlastňovacích zájmen), a ještě stylizačních, které bývají občas na závadu srozumitelnosti textu: např. na s. 20 „Jako na českém území byli v minulých dobách lidoví vypravěči, tak něco podobného můžeme ve formě lidového umění – vyprávění příběhů již po několik desetiletí v komunitě neslyšících“. (s. 20) nebo (na s. 40): „... podněty budou přínosem pouze tehdy, pokud je člověk bude přijímat smysly, které jsou mu přístupné.“ Nebudu zde jednotlivé chyby vyjmenovávat a odkazovat k jejich výskytu v textu, musím ale říct, že většinu z nich by odstranila pečlivější konečná redakce textu, popř. krátké nahlédnutí do Pravidel českého pravopisu (např. pokud jde o pravopis výrazu tematika).

Je velká škoda, že autorka této stránce práce nevěnovala větší pozornost. I proto, že aktivity, které pro první stupeň základních škol pro sluchově postižené navrhuje, jsou rozumné a učitelé na školách by je mohli přivítat. Pokud by je autorka chtěla školám nabídnout, bylo by na místě podrobit i texty aktivit velmi pečlivé revizi (v podobě předložené v bakalářské práci by v žádném případě neměl být veřejně rozšiřován např. text Můj kamarád neslyší!).

Vybrání, shromáždění a zpracování aktivit („papírovému“ i elektronickému – na mé kopii CD a na mém počítači nejsou všechny videonahrávky dost dobře „viditelné“) věnovala autorka jistě velké množství práce. Jen si nejsem jista – a prosila bych při obhajobě o ujasnění, zda opravdu všechny aktivity cílí k rozvíjení /zprostředkování kultury neslyšících, příp. šíře: k rozvíjení respektu k jinakosti. A ještě otázku: odkud autorka čerpá poznatek, že např. hry č. 16, 17 aj. se hrají především v kolektivu neslyšících, příp. jsou v kolektivech neslyšících dětí oblíbené? V souvislosti s aktivitou 4 by možná stálo za to zařadit do charakteristických rysů kultury neslyšících (do výkladové části) i zmínku o tom, jak jsou kultury neslyšících specifické svými způsoby a postupy „udělování jmen“.

Závěr: Bakalářská práce Barbory Komárkové Návrh na zařazení kultury neslyšících na prvním stupni základních škol pro sluchově postižené může být podkladem k obhajobě.

25. ledna 2006
Alena Macurová

Návrh klasifikace: Ráda bych navrhla klasifikaci „výborně“, vzhledem k podobě textu (viz výše) nechávám na uvážení komise.